

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Aittovaaran tuulivoimahanke, Tuulialfa Oy, Olvassuo FI1103829 (SAC/SPA), Pudasjärvi

Aittovaaran tuulivoimahankkeen YVA-selostus ja siihen kuuluva Natura-arviointi olivat ensimmäisen kerran nähtävillä 30.8.2024. Yhteysviranomainen on antanut 30.12.2024 ilmoituksen selostuksen täydennystarpeesta (POPELY/591/2023). Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ei ole tässä vaiheessa ottanut kantaa Natura-arviointiin.

Täydennetty YVA-selostus liitteineen on asetettu uudelleen nähtäville 28.11.2025, jolloin yhteysviranomainen on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausuntoa hankkeeseen liittyvästä Natura-arvioinnista. Lausuntopyyntö on käsitelty Lupa- ja valvontavirastossa, jonne Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojelun valvontatehtävät ovat siirtyneet 1.1.2026 alkaen.

Natura-arvioinnista on toimitettu kaksi erillistä asiakirjaa: hankkeen vaihtoehtoista VE 1 ja VE 2 laadittu Natura-arviointi (Afy Finland Oy, 25.5.2024) ja hankevaihtoehdosta VE 3 laadittu Natura-arviointi (Welado Design, 5.11.2025).

1 Olvassuon Natura 2000-alue

Olvassuon Natura-alueen pinta-ala on 27 073 hehtaaria. Se on huomattavan laaja, erämainen ja hyvin kehittynyt aapasuoalue, jota halkovat useat joet ja purot, merkittävimpinä Nuorittajoki ja sen sivuhaara Piltuanjoki. Alueella on myös runsaasti pieniä järviä ja lampia.

Erikoisuutena suolla ovat laajat pohjavesivaikutteiset suot, mm. lajistollisesti hyvin arvokkaita lettosoita. Soiden lajistoon kuuluu useita luontodirektiivin liitteen II lajeja. Alueella on myös huomattava määrä metsiä, luonnontilaisimpana suosaarekkeissa. Alueen monimuotoisuutta lisäävät harjuluontoa edustavat Kälvésvaara ja Iso Palovaaran alue.

Alue on maamme edustavimpia suurlinnuston pesimäalueita ja siellä on runsaasti harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Lajistoon kuuluu niin aapasoiden kuin myös vanhojen metsien lajeja. Laajuus ja erämaisuus lisäävät Natura-alueen suojeluarvoa.

Olvassuo on sekä luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC-alue) että lintudirektiivin mukainen erityinen suojelualue (SPA-alue). Natura tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 on alueen suojeluperusteiksi merkitty yhteensä 13 luontotyyppiä, kolme kasvilajia, kaksi nisäkäslajia sekä 39 lintulajia, joista neljä on merkitty salassa pidettäväksi.

Kaikki Natura -tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen

merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- Alueella esiintyvien luontotyyppien ja niillä esiintyvien lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.
- Alueella esiintyvien luontotyyppien ja niillä esiintyvien lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla.
- Luontotyyppien, lajien elinympäristöjen tai populaatioiden määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Hankealueen pinta-ala on noin 3050 hehtaaria. Hankealueelle suunnitellaan 25 (VE1), 26 (VE 2) tai 20 (VE3) tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Hankealueelle rakennetaan ja parannetaan tiestöä, tehdään maakaapelointia ja rakennetaan sähköasema.

Natura-arvioinnin mukaan vaihtoehdoissa VE 1 ja VE 2 lähimmät voimalapaikat sijoittuisivat noin 5,5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Vaihtoehdossa VE 3 hankealue sijaitsee lähimmillään 4,7 kilometrin ja lähin suunniteltu rakenne 6,5 kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta.

Hankkeen ulkoista sähkönsiirtoa varten suunnitellaan 400 + 110 kilovoltin voimajohto. Sähkönsiirtohanketta varten on tehty erillinen YVA-menettely ja Natura-arviointi.

Vaihtohteiden VE1-2 osalta esitetyn arvioinnin mukaan hankealueen läheisyydessä on tiedossa neljä vireillä olevaa hanketta, joiden mahdollisia yhteisvaikutuksia on tarkasteltu. Vaihtoehdon VE3 osalta laaditun erillisen arvioinnin mukaan Aittovaaran hankealueesta korkeintaan 40 kilometrin etäisyydellä sijaitsee 20 muuta hanketta, joista suurin osa on uusiutuvan energian hankkeita.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arviointiselvitys on laadittu asiantuntija-arviona karttatarkastelun, Natura-tietolomakkeen, NATA-raporttien, valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden (Metsähallitus 2023), Aittovaaran hankkeessa toteutettujen selvitysten sekä lajikohtaisissa arvioinneissa mainittujen lähteiden pohjalta. Petolintujen osalta tehty arviointi pohjautuu myös Lajitietokeskukselta ja Metsähallitukselta saatuihin tietoihin.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppisiin

Tuulivoimahankkeen vaikutusmekanismiksi luontotyyppisiin on tunnistettu pinta-alamenetykset, reunavaikutukset, pirstoutuminen, hydrologiset muutokset, kiintoainespäästöt ja vieraslajien leviämisen riski. Natura-arviointi on tehty asiantuntija-arviona lähtötietojen perusteella. Arviointi perustuu suunniteltujen rakenteiden ja Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien välisiin etäisyyksiin.

Etäisyyksien vuoksi hankkeen vaihtoehtoista VE 1-VE 3 ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevaan kasvillisuuteen ja luontotyypeihin. Hanke ja Natura-alue sijoittuvat eri valuma-alueisiin.

Yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ei arvioida aiheutuvan, koska muut hankkeet sijoittuvat huomattavan kauas.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Linnustoon kohdistuviksi vaikutusten mekanismeiksi on tunnistettu elinympäristöjen menetykset Natura-alueella sekä sen ulkopuolella, estevaikutus, törmäysvaikutus ja häiriövaikutus.

Arvioinnin mukaan Aittovaaran tuulivoimahankkeen ja Natura-alueen välisen etäisyyden vuoksi hankkeesta voi aiheutua haitallisia vaikutuksia ainoastaan yhdelle salassa pidettävään suojeluperustelajille. Vaikutuksia ei kyseisen lajin kohdalla kuitenkaan ole arvioitu merkittäviksi.

Yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ei arvioida aiheutuvan, koska muut hankkeet sijoittuvat huomattavan kauas.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Tuulivoimahankkeen vaikutusmekanismeiksi saukkaan on tunnistettu häiriö- ja vesistövaikutukset. Liito-oravan osalta merkittävimmät vaikutukset, kuten elinympäristöjen menetykset ja kulkuyhteyksien heikkeneminen, muodostuvat rakentamisaikavälillä. Natura-arvioinnin mukaan etäisyyden vuoksi saukkaan ja liito-oravaan ei kohdistu vaikutuksia.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppijä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia voidaan pitää riittävänä ja asianmukaisesti laadittuna sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Aittovaaran tuulivoimahanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Olvassuon alue on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon.

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan Natura-arviointi on toteutettu varsin vaikeaselkoisesti, koska vaihtoehtoista VE 1-VE 2 sekä VE 3 on laadittu kaksi erillistä Natura-arviointiasiakirjaa, joissa kummassakin esitetään kolmen eri Natura-alueen (Olvassuo, Aittojärvi, Kiiminkijoki) Natura-arvioinnit. Natura-alueet ovat luonteeltaan erilaisia ja myös niihin kohdistuvien vaikutusten mekanismit eroavat toisistaan, joten Natura-alueiden käsittely erillisinä asiakirjoina olisi ollut perusteltua. Näihin erillisiin asiakirjoihin olisi ollut hyvä yhdistää ja yhdenmukaistaa vaihtoehtojen VE 1-3 arvioinnit, sillä vaihtoehtojen VE1-2 osalta esitetty arviointi poikkeaa selkeästi laajuudeltaan ja laadultaan myöhemmin laaditusta VE3:n arvioinnista. Lupa- ja valvontavirasto käsittelee lausunnossaan vuosina 2024 ja 2025 erikseen laadittuja Natura-arviointeja kuitenkin pääosin yhtenä kokonaisuutena ja viittaa niihin nimikkeellä ”Natura-arviointi”.

Natura-arvioinnissa esitetty hankekuvaus on riittävän kattava ja suunniteltujen rakenteiden sijainnit suhteessa Natura-alueeseen on havainnollisesti esitetty. Hankkeen todennäköisimmät vaikutustyypit ja -mekanismit on asianmukaisesti tunnistettu.

Natura-alueen suojelun perusteena olevan linnuston osalta Aittovaaran hankkeen vaikutuksia on arvioitu VE3:n osalta edellytysten mukaisesti lajikohtaisesti ja kaksiportaista asteikkoa käyttäen. Sen sijaan vaihtoehtojen VE1-2 osalta esitetty arviointi on äärimmäisen suppea, sillä Natura-alueen suojelunperusteena olevaa monipuolista linnustoa on käsitelty karkeasti yleistäen yhtenä joukkona. Ainoastaan yhtä salassa pidettävää lajia on käsitelty erillisesti, joskin lyhyesti. Ilman VE3:n osalta tehtyjä täydennyksiä ja lajikohtaisia tarkasteluja, ei arviota voitaisi kokonaisuudessaan pitää asianmukaisena.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on vaihtoehtojen VE1-2 kohdalla huomioitu Aittovaaran tuulivoimahankkeen lisäksi ainoastaan neljä muuta hankealueen läheistä hanketta. VE3:n kohdalla määrä on suurempi. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että hankealueeseen keskittymisen sijasta asianmukaisempaa ja tarkoituksenmukaisempaa on huomioida nimenomaan kaikki arvioitavan Natura-alueen ympärille sijoittuvat hankkeet ja suunnitelmat, jotka voivat yhdessä vaikuttaa Natura-alueen suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Huomioiden Olvassuon Natura-alueen huomattavan suuren koon, olisi asianmukaisessa arvioinnissa huomioitavia hankkeita huomattavasti enemmän kuin arvioinnissa on esitetty. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin tässä tapauksessa katsoo, ettei tällä ole arvioinnin johtopäätösten kannalta vaikutusta.

Arvio vaikutuksista Olvassuon suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen siitä, ettei hankkeesta etäisyyden takia aiheudu yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille eikä luontodirektiivin liitteen II lajeille (kasvit ja nisäkkäät).

Olvassuon suojelun perusteena olevan linnuston osalta Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon siitä, että Aittovaaran tuulivoimahankkeesta voi aiheutua haitallisia vaikutuksia ainoastaan yhden salassa pidettävän suojeluperustelajin tapauksessa. Esitettyyn arviointiin liittyvistä pienistä puutteista huolimatta Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Aittovaaran hankkeesta sekä yksin että yhdessä muiden kanssa aiheutuvat merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan kuitenkin poissulkea tämänkin lajin osalta.

Koska hankkeesta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat todennäköiset heikentävät vaikutukset voidaan poissulkea kaikkien Natura-alueen suojeluperusteiden osalta, ei hankkeessa ole tarpeen soveltaa lieventäviä toimenpiteitä tai tehdä niihin liittyvää seurantaa.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Esitetyn asianmukaisen arvioinnin perusteella Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei Aittovaaran tuulivoimahanke yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikennä Olvassuon Natura-alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen hankkeen etenemiselle ei tältä osin ole lainsäädännöllistä estettä.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/24915/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/24915/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kangas Veli-Matti 20.03.2026 10:35

Ratkaisija Juutinen Riikka 20.03.2026 10:55